

Byla C-212/04

Konstantinos Adeneler ir kt. prieš Ellinikos Organismos Galaktos (ELOG)

(*Monomeles Protodikeio Thessalonikis* prašymas
priimti prejudicinį sprendimą)

„Direktyva 1999/70/EB — Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis
1 punkto b papunktis ir 5 punktas — Viešajame sektoriuje paeiliui sudarytos
terminuotos darbo sutartys — Sąvokos „paeiliui sudarytos sutartys“ ir „objektyvios
priežastys“, pateisinančios tokių sutarčių atnaujinimą — Priemonės, skirtos išvengti
piktnaudžiavimo — Sankcijos — Bendrijos teisę atitinkančio
aiškinimo pareigos apimtis“

Generalinės advokatės J. Kokott išvada, pateikta 2005 m. spalio 27 d. I-6062
2006 m. liepos 4 d. Teisingumo Teismo (didžioji kolegija) sprendimas I-6091

Sprendimo santrauka

1. *Prejudiciniai klausimai — Teisingumo Teismo jurisdikcija — Ribos*
(EB 234 straipsnis)

2. *Socialinė politika — ETUC, UNICE ir CEEP bendrasis susitarimas dėl darbo pagal terminuotas sutartis — Direktyva 1999/70*
(Tarybos direktyvos 1999/70 priedo 5 punkto 1 dalies a papunktis)
3. *Socialinė politika — ETUC, UNICE ir CEEP bendrasis susitarimas dėl darbo pagal terminuotas sutartis — Direktyva 1999/70*
(Tarybos direktyvos 1999/70 priedo 5 punktas)
4. *Socialinė politika — ETUC, UNICE ir CEEP bendrasis susitarimas dėl darbo pagal terminuotas sutartis — Direktyva 1999/70*
(Tarybos direktyvos 1999/70 priedo 5 punkto 1 dalis)
5. *Institucijų aktai — Direktyvos — Valstybių narių atliekamas įgyvendinimas*
(EB 10 straipsnio antroji pastraipa ir 249 straipsnio trečioji pastraipa)

1. EB 234 straipsnyje numatyta procedūra yra Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo priemonė, leidžianti jam pateikti minėtiems teismams Bendrijos teisės išaiškinimą, kuris reikalingas sprendimui jų nagrinėjamosiose bylose priimti. Vykstant šiam bendradarbiavimui nacionalinis teismas, į kurį buvo kreiptasi dėl bylos nagrinėjimo ir kuris vienintelis tiesiogiai žino bylos aplinkybes bei kuriam tenka atsakomybė priimti būsimą sprendimą, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, gali geriausiai nuspręsti dėl prejudicinio sprendimo būtinumo tam, kad galėtų priimti savo sprendimą, ir dėl Teisingumo Teismui pateikiamų prejudicinių klausimų tinkamumo. Todėl tais atvejais, kai pateikiami klausimai dėl Bendrijos teisės aiškinimo,

Teisingumo Teismas iš esmės turi priimti sprendimą.

Tačiau Teisingumo Teismas mano, kad siekdamas patikrinti, ar yra kompetentingas, jis turi įvertinti sąlygas, kuriomis nacionalinis teismas jam pateikė bylą. Iš tikrųjų bendradarbiavimo principas, kuriuo reikia vadovautis procese dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, reikalauja, kad nacionalinis teismas atsižvelgtų į Teisingumo Teismui patikėtą uždavinį prisidėti prie gero teisingumo

vykdymo valstybėse narėse, o ne pateikti konsultacinę nuomonę apie bendruosius ar hipotetinius klausimus.

(žr. 40–42 punktus)

2. Direktyvos 1999/70 dėl ETUC, UNICE ir CEEP bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis priede įtvirtinto 1999 m. kovo 18 d. sudaryto bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punkto 1 dalies a papunktis, t. y. nuostata dėl objektyvių priežasčių, galinčių pateisinti terminuotų darbo sutarčių ar darbo santykių atnaujinimą, turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia paeiliui sudaryti terminuotas darbo sutartis, kai vienintelė tai pateisnanti aplinkybė yra ta, jog tai numato valstybės narės įstatymo ar kito teisės akto bendro pobūdžio nuostata. Priešingai, sąvoka „objektyvios priežastys“ šio punkto prasme reikalauja, kad rėmimasis šia ypatinga darbo santykių rūšimi, kaip tai numatyta nacionaliniais teisės aktais, būtų pateisintas konkrečiais įrodymais, ypač susijusiais su atitinkama veikla bei jos vykdymo sąlygomis.

Iš tiesų nacionalinės teisės nuostata, kuri tik – įstatymo ar kito teisės akto norma –

bendrai ir abstrakčiai leidžia paeiliui sudaryti terminuotas darbo sutartis, kelia realų pavojų, kad šios rūšies sutartys bus sudaromos piktnaudžiaujant, ir todėl nėra suderinama su bendrojo susitarimo tikslu ir veiksmingumu. Vadinasi, sutikus su tuo, kad nacionalinė nuostata gali automatiškai ir be jokio kito patikslinimo pateisinti paeiliui sudarytas terminuotas darbo sutartis, būtų pažeistas bendrojo susitarimo tikslas apsaugoti darbuotojus nuo darbo santykių nepastovumo bei netektų prasmės principas, pagal kurį neterminuotos sutartys yra bendriausia darbo santykių forma. Konkrečiai tariant, terminuotų darbo sutarčių sudarymas, kai tai pagrindžia vienintelė bendro pobūdžio įstatymo ar kito teisės akto nuostata, neatsižvelgiant į konkretų atitinkamos veiklos turinį, neleidžia nustatyti objektyvių ir skaidrių kriterijų siekiant patikrinti, ar tokių sutarčių atnaujinimas iš tiesų atitinka tikras reikmes, leidžia pasiekti tam numatytą ir būtiną tikslą.

(žr. 71–75 punktus, rezoliucinės dalies 1 punktą)

3. Direktyvos 1999/70 dėl ETUC, UNICE ir CEEP bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis priede įtvirtinto 1999 m. kovo 18 d. sudaryto bendrojo susitarimo dėl darbo pagal

terminuotas sutartis 5 punktas, t. y. nuostata, susijusi priemonėmis, skirtomis užkirsti kelią piktnaudžiauti paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis, turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia tokius nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos tik terminuotos darbo sutartys ar terminuoti darbo santykiai, kai tarp jų nepraėjo ilgesnis nei 20 darbo dienų laikotarpis, šio punkto prasme turi būti laikomi sudarytomis ar nustatytais „paeiliui“.

randant prasmę, tačiau taip pat darbdaviams bus leista tokiais santykyiais piktnaudžiauti.

(žr. 84–86, 89 punktus, rezoliucinės dalies 2 punktą)

Iš tiesų tokie nacionalinės teisės aktai turi būti laikomi žalingais bendrojo susitarimo dalykui, tikslui ir veiksmingumui, nes toks griežtas ir ribojantis kelių paeiliui sudarytų darbo sutarčių apibrėžimas leistų metų metus darbuotojus įdarbinti laikinai, nes praktiškai darbuotojai dažniausiai neturi kito pasirinkimo, o tik sutikti, kad su darbdaviu juos siejančias sutartis skirtų 20 darbo dienų pertrauka. Be to, šio tipo nacionalinės teisės aktai kelia pavojų, kad ne tik didelės grupės terminuotų darbo santykių atveju nebus galima pasinaudoti Direktyva 1999/70 ir bendrojo susitarimu siekiama darbuotojų apsauga, didžiajai jais siekiamo tikslo daliai pra-

4. Direktyvos 1999/70 dėl ETUC, UNICE ir CEEP bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis priede įtvirtintas 1999 m. kovo 18 d. bendrasis susitarimas dėl darbo pagal terminuotas sutartis turi būti aiškinamas taip, kad jei atitinkamos valstybės narės teisės sistemoje nagrinėjamame sektoriuje nėra numatyta kitos veiksmingos priemonės, skirtos išvengti piktnaudžiavimo paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ir esant reikalui už tai nubausti, bendrasis susitarimas draudžia taikyti nacionalinės teisės aktus, kurie absoliučiai draudžia viešajame sektoriuje neterminuotomis darbo sutartimis pakeisti paeiliui sudarytas terminuotas darbo sutartis, kurių tikslas iš tikrųjų yra patenkinti darbdavio „nuolatines ir pastovias reikmes“ ir kurios turi būti laikomos sudarytomis piktnaudžiaujant.

(žr. 105 punktą, rezoliucinės dalies 3 punktą)

5. Tuo atveju, kai direktyva į atitinkamos valstybės narės teisės sistemą buvo perkelta pavėluotai bei atitinkamos šios direktyvos nuostatos tiesiogiai neveikia, pasibaigus perkėlimo terminui nacionaliniai teismai privalo vidaus teisę aiškinti kiek įmanoma atsižvelgdami į tokios direktyvos formuluotę ir tikslą, kad būtų pasiektas direktyvoje numatytas rezultatas, pirmenybę suteikdami tokiam nacionalinių taisyklių aiškinimui, kuris labiausiai atitinka šį tikslą, ir taip priimti šios direktyvos nuostatas atitinkantį sprendimą.

tikrųjų įsigalioja nacionalinės perkėlimo priemonės, nėra svarbi. Iš tikrųjų toks sprendimas rimtai paneigtų Bendrijos teisės veiksmingumą bei vienodą šios teisės taikymą, pavyzdžiui, direktyvomis. Be to, nuo direktyvos įsigaliojimo datos valstybių narių teismai kuo labiau privalo susilaikyti nuo tokio nacionalinės teisės aiškinimo, kuris, pasibaigus terminui direktyvai perkelti, galėtų rimtai sutrukdyti įgyvendinti šia direktyva siekiamą tikslą.

Iš to būtinai išplaukia, kad tokiu atveju data, kai atitinkamoje valstybėje narėje iš

(žr. 115, 116, 123, 124 punktus, rezoliucinės dalies 4 punktą)